

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 120 Lei, fél évre 60 Lei, egyes szám 3 Lei.

Szerkesztőség: Satu-Mare (Szatmár) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kladóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő.

Életbelépett az egyházmegyei özvegy-árva gyámintézet.

Hála Istennek, odáig jutottunk, hogy mint örvendetes üzenetet adhatjuk hírül, hogy életbelépett egyházmegyénkben az özvegy-árva lelkészi gyámintézet. Jól eső öröm e hírnék hallása. Lelki megnyugvás a végzett munkában a hív sáfarkodás.

Előttünk nem volt egy percig sem kétséges, hogy az élet a maga súlyos terhével napról-napra parancsolóbb erővel követeli, hogy minél hamarabb gondoskodjunk róla és a leg-rövidebb uton oldjuk meg a kérdést, hogy miként segítsünk özvegyeink, árváink sorsán, ha azt nem akarjuk, hogy ha mi nem leszünk mellettük, hát legelső ismerősük a kétségbe-ejtő, a kísértetbe vivő nyomor legyen. Szentül hiszünk is, hogy egy év sem telhetik el tovább, hogy minden egyházmegyében meg ne alakuljon az özvegy-árva gyámintézet, ha ezalatt ilyenmü egyházkerületi intézmény nem létesülne. Így kell hogy tegyünk, ha csak nem magunk akarunk leginkább a mieink ellen vétkezni. Nem a sok szó, nem a sok írás, nem a sok indítvány, unos-untalan e kérdéssel való előhozakodás győz, s nem is az érvek özöne hívja életre az özvegy-árva gyámintézetet, de családunkkal szembeni legszentebb kötelességünk teljesítése nyer az özvegy-árva gyámintézet életrehívásában kifejezést, a szeretet lelke ölt benne testet.

Minél többet foglalkozunk e kérdéssel, s minél inkább látjuk a helyzet kialakulását, s minél jobban ismerjük a kivitel nehézségeit; annál bizonyosabb előttünk, hogy nemcsak nem indokolatlan, nemcsak nem szükségtelen és nemcsak nem keresztül vihetetlen az egyházmegyénként külön-külön megalakított özvegy-árva gyámintézet; de egyenesen ez az út, amelyen leghamarább elérhető özvegyeink, árváink olyan segélyezése, amely hozzánk méltó s őket minden kilincseléstől, rimázkodástól és ezekkel bőven rakottan is üres koldustarisz-

nyától megmenti. Mikor ezt állítjuk, távolról sem azt akarjuk ezzel mondani, hogy az egyházkerületi özvegy-árva gyámintézet lenne felesleges, s hogy ne a legszebb reményeket fűz-nők ennek a megalakulásához; de igen is azon örvendezünk, hogy a kétségbe-ejtő nincsenél szemben van már legalább egy a nevére jog-gal igényt tartó egyházmegyei lelkészi özvegy-árva gyámintézet. Ha csak egy van is. (Nem csak egy van szerk).

Az érmelléki egyházmegyei lelkészegye-sületé az érdem, övék elismerésünk, s özvegyeik, árváik hálája, hogy bennök az Isten kegyelme e szép munkát végezte, őket arra méltatta, hogy megalakították az egyházmegyei özvegy-árva gyámintézetet. „Egyházi és Iskolai Szemle”-nek 23—24. száma a jelzett egyházmegyei gyűlés tudósításában mint minden nagyobb igény nélküli keretben is szembeszökően emeli ki, mint a gyűlés legfontosabb tárgyát: az egyházmegyei özvegy-árva gyámintézet megalakításának a bejelentését.

Am kezeink között maga az alapszabálya is ezen intézménynek.

17. §-ban mennyi üdvös, könyörtőlő intézkedés s milyen egyszerű útja az özvegyek és árvák segélyezésének, milyen sok járás-ke-léstől megmentett az özvegyek és árvák anél-kül is szomorú segélyhez jutási útja és milyen közvetlen, s gazdaságos e szentcélú szolgáló pénztárnak ellenőrzése, kezelése.

Ami mindenek felett kimagaslik benne, az a gondolat és az az akarat, hogy az egyház-megye minden lelkész: egyenlő alaptőke be-fizetéssel kötelezett tagja e gyámintézetnek. Ugyancsak minden szolgálati időtől, javadalmi összegtől, családi állapottól függetlenül egyenlő minden lelkészre nézve az évi tagsági díj is. Egyenlő terhek mellett természetesen egyenlők a jogok is; azaz minden özvegy és árva szá-mára egyenlő a segély összeg az elhunyt férj, apa szolgálati idejére tekintet nélkül. Már az 1926. évben az özvegyi segély 5—5000, s s egyes árvák legkisebb segélyét évi 1000 Lei-

ban, sőt mitöbb a munkaképtelen lelkészek évi segélyét is 5000 Leiban akarja a gyámintézet segélyezni. Akik a lelkészegyesületi életre akár a kicsinylés, akár a gáncsolástól vezetve tekintettek; megnyugodva láthatják a hivatolt alapszabályból azt is, hogy a lelkészegyesület ez intézményét az egyházhatóság védelme és felügyelete alá helyezi, mikor a gyámintézeti közgyűlés elnökévé az esperest teszi, s vitás ügyekben az egyházmegyei bíróság alá veti magát. Így lett volna bizonyára még ha az egyházak nem járultak volna is elenyészően csekély járulékaikkal az intézet alapvagyona növeléséhez is.

Külön kiemeljük, hogy 20—40 egyházat — lelkészt — számláló egyházmegyei gyámintézeti pénztár és intézőbizottság mily hamarosan intézheti el az özvegyek-árva segély-ügyét, s mennyire a segélyezettek érdekét szolgálja mikor az elnök, jegyző, két ülnök, s pénztáros évi együttes „tisztelet díjat“ a zárolt tőke 1½%-ban állapítja meg együttesen?

Szinte látjuk, hogy sugárzik az öröm a gyámintézet megalakításának tekintetéből. A Kr.-ban való dicsekedésnek vesszük Takács Zsigmond testvérünk szavait: „ha bennünk meg lesz a további áldozatkészség és buzgóság, 4—6 éven belül 10—12 ezer Lei segélyt is adhatunk özvegyeinknek“. Hát még ha az egyházkerület is megalakítja a kerületi özvegy-árva gyámintézetet? Ha bármi okból is ez meg nem alakulhat, ha visszakapjuk az 1921. év óta levont évi 10% államsegélyünket, milyen számottevő lesz az a segély, amelyet nyújthat akár az egyházmegyei, akár a kerületi annál inkább együtt: az egyházmegyei és egyházkerületi özvegy-árva gyámintézet.

Akik egy eljövendő egyházkerületi özvegy-árva gyámintézet miatt nem akarnak munkásai lenni egy egyházmegyei özvegy-árva gyámintézet életre keltésének ma; azoktól megkérdezzük, hogy ugyan miért ragaszkodtak a múltban az egyházmegyei gyámintézethez a kerületei mellett is?

Ami terhet ők a kettő viselésében elbirtak; mi is felvesszük. Ami előnyt özvegyeinknek biztosítottak; adják meg arra a lehetőséget a mieinknek is. Avagy miért nem akarják ezt?

Testvérek legyünk egy akaratú, s ha jobbat, nagyobbát nem alkothatunk; legalább olyat alkossunk, mint az érmelléki egyházmegye özvegy-árva gyámintézete — minden egyházmegyében.

Akik kicsinyesnek, szegényesnek, szűk kezek között mozognak látják ezt; hát nyis-

sanak méreteiben nagyobbát, eredményeiben áldásosabbat.

Egy a bizonyos dolog, hogy sem ezek a sorok, sem hivatottabbak ékeesebb szavai, de nem is a mindent kicsinylő gáncsoskodás bírálatai fogják eldönteni, hogy mit ér csak egy egyházmegyei özvegy-árva gyámintézet is; hanem az élet.

Özvegyeink, árváink szempilláin felszáradó könnyek hirdetik: Aldott aki jött az Urnak nevében.

Mándi Szabó Miklós.

Szilveszter estéjén.

Dallama: Te benned biztunk eleitől fogva.

Elmúlt az ó-év kegyelmedből, Isten,
Elértük immár utolsó alkonyát;
Hálakönnny rezdül vágyó szemeinkben,
Hogy vittél védve vészen, viharon át.
Zendüljön ének, zendüljön zsoltár,
Mert hív pásztorunk, Atyánk, Te voltál.

Az évnek minden tovatűnő napja
S az óra, mely ránk bánatot-búit hozott;
A mámor perce, öröm pillanatja
Ha futva jött el: sietve távozott.
Ha zendült ének, vagy sirt a zsoltár,
Őrző pásztorunk, Atyánk, Te voltál.

Ha kélt szívünkbe' hangja víg örömnak
S ajkunkon zengett víg ének, büszke szó;
Ha könnyen jártuk útját földi rögnek,
Te jártál velünk: te szent, te nagy te jó.
S zendült az ének, zendült a zsoltár,
Mert hív pásztorunk, Atyánk, Te voltál.

Ha jött a bánat sötét éjszakája
És sirva jártunk gyászútfé utakon;
Ha földre sujtott világ vad csalája
És tépte szívünk vértő kin, fájdalom;
Zokogva-fájón zendült a zsoltár:
Őrző pásztorunk, Atyánk, Te voltál.

S ha ránk borúl majd halál éjszakája
És fáradt testünk megásott sirba hull:
Öröklét fénye tűz a zord homályba
És áldva-védve mellettünk áll az Úr.
Ha végbúcsúnknak fájó hangja kel,
Őrző pásztorunk Atyánk, Te leszel!

Pankota, 1925.

Kun Zoltán,
ref. lelkész.

Harangokat,

vas harangszerelőanyagot ajánl és vas harangáldozatokat

Hönig Frigyes harang-öntődéje

ARAD, Széchenyi Barlang No. 10-21. Alapítva 1840.

Egyházi élet.

A nagyszalontai ref. egyházmegye őszi közgyűlése.

Október hó 29-én tartotta a nagyszalontai ref. egyházmegye őszi közgyűlését Nagyzerénden. Ez volt a negyedik vándorgyűlése az egyházmegyének, mely szintén fényesen bizonyította, hogy nagy jelentősége van úgy a lelkészekre, mint a gyülekezetekre az ilyen vándorgyűléseknél. A nagyzeréndi ref. egyház hiveinek örökké emlékezetes lesz ez őszi közgyűlés. Mikor tudomására jutott a nagyzeréndi ref. magyaroknak, hogy 1925. év őszén itt fog az egyházmegyei közgyűlés megtartatni, egyhangulag határozta el a gyülekezet, hogy templomát erre az alkalomra átjavitatja és az elvitt orgonasípokát is pótolja. Egész nyáron és ősz folyamán szakadatlanul folyt a munka, csak hogy e nemes elhatározást ez alkalommal siker koronázza. Október 28-ára, vagyis gyűlés előtti napra volt kitűzve a templomszentelési ünnepély.

Az ünnepi isteniszteleten Fogarassy Bálint ágyai lelkész, egyházmegyei főjegyző mondott áhitatos, lélekemelő imádságot, majd a gyülekezet énekkara után Kassay Béla tenkei lelkész, egyházkerületi tanácsbíró tartott I. Thess. 2. r. 3–6. v. alapján mesterien felépített, megrázó erejű, alkalmi prédikációt, például állítva Pál apostolt a lelkipásztorok és gyülekezet elé. Az ígehirdetés után Böszörményi Lajos esperes megáldotta a gyülekezetet, mely után Fénke Ida énekelt, Juhász András várasfenesi lelkész pedig keresztelt.

Délután az egyházmegyei lelkészegyesület gyűlésezett, mely elhatározta, hogy ha egy lelkész elhal, özvegyének az egyházmegyei gyámintézet 5000 Lei pillanatnyi rendkívüli segélyt fog adni és ezt Kovács Zsigmond volt magyarcsékei lelkész özvegyének is folyósították. Ha a pénztár a segélyt nem bírja meg, fedezetről a lelkészek fognak adományaikkal gondoskodni. Ugyancsak elhatározta a lelkészegyesületi gyűlés, hogy Sipos János belényesiujlaki öreg, elgyengült lelkésznek 1000 Lei havi káplántartási segélyt adnak, melyet az állami illetményekből levont hozzájárulásból fedeznek.

Este vallásos estély volt a templomban, melyen a gyülekezeti ének és Fénke Ida és Pus-kás Irma hatásos duettje után Szűcs Antal mezőbajji lelkész imádkozott szívből és buzgón. Az énekkar éneke után Arday Aladár gyantai lelkész tartott maradandó hatású vallásos szabad-előadást. A gyermekkar éneke után Nagy Zoltán gyoroki lelkész erőteljes szavalata következett, majd Fénke Ida énekelt, Balogh Mátyás

helybeli lelkész pedig lelkesítő záróbeszéde fejezte be a kiválóan sikerült ünnepélyt.

Hétköznapi volt ugyan, a legnagyobb szántásvetés ideje, de a nagyzeréndi gyülekezetnek ünnep nap. Megpihentek a munkaeszközök és a templom zsufolásig megtelt, bizonyosságául annak, hogy a nagyzeréndi gyülekezet nem hiába hozta meg egynegyed milliós áldozatát.

Másnap, azaz 29-én 9 órakor kezdődött az egyházmegyei közgyűlés, melynek tárgysorozata a következő volt: 1. Esperes imája, a közgyűlés megnyitása. 2. Egyházak világi képviselőinek igazolása. 3. Jelentés a meg nem jelent tagokról. 4. Szavazatbontó bizottság jelentése. 5. Az újonnan választott tanítók eskütétele. 6. Esperes jelentése az egyházmegye állapotáról. 7. Esperes jelentése az elnökség elintézt ügyekről. 8. Számvevőszék jelentése. 9. Jelentés az internátusról. 10. A lelkész értekezlet javaslatai. 11. Az egyházkerületi gyűlés határozata a kulturadóról. 12. A bihari egyházmegyei javaslatai teológiai facultás felállításáról. 13. Jelentés a nagyváradai tanítónőképzőről. 14. Kerület határozata a díjlevelek méltányos megállapításáról. 15. Erdőgyaraki tanítók földje. 16. Árpádi adókulcs. 17. Belényesi presbitériumkérvénye. 18. Feketegyarmati tanítóválasztás. Szabó Zoltán az egyházmegye szeretett főgondnokunk a gyűlésen nem jelenhetett meg, a közgyűlés táviratilag üdvözölte s felgyógyulását kérte Istentől. Lényegesebb határozatok voltak: Elvállalta az egyházmegye a nagyváradai tanítónőképző reá eső adósságát; elhatározta, hogy az összes díjleveleket revízió alá veszi és amennyire csak lehetséges, a természetbeni járulékokat visszaállítja.

BERGER és SPINDLER

nagyszabedi harangöntők ajánlják
háború előtti művészi kivitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől 30 napon belül. Az árak a legolcsóbb napi ár. Jótállási idő: 15 év. Szavatolnak a hangok tisztaságáért és összhang-
jáért. Hajlandók kedvező fizetési feltételeket adni.

Eladó könyvek. A magyar nemzet története (10 kötet, fél bőrkötésben) Nagy Képes Világtörténet, (12 kötet, fél bőrkötésben), Mikszáth Kálmán összes művei (Révai kiadás) nagyon szép, tiszta állapotban jutányos áron eladó. Özv. Csutoros Albertné, Andrid—Érendréd.

Külföld.

A biblia és az afrikai benszüllöttek.

Az alábbi kivonatot ref. G. Lowe cikkéből közlöm, aki a Bibliaterjesztő társulat (B. T.) főtitkára Johannesburgban. A cikk az egyes miszionáriusok jelentését foglalja egybe, kiknek nevét zárójelben adjuk.

Értékeseknek tartom ezeket fordításban adni, hogy lelkészeinket erősebb missziói tevékenységre buzdítsa, másrészt a nálunk valósággal elsorvadt bibliamagyarázatot, bibliaolvasást a megillető elsőbbségi helyre juttassuk. Sajnos, egyházunkban szóvirágos predikációkban száll el az úrben a pásztori tevékenykedés javarésze. Igaz, hogy újabban e téren örvendetes javulás mutatkozik, különösen fiatalabb lelkészeinknél. A vallásos tevékenység koronája ugyan a templomi Istentisztelet, de a valódi vallásosság, vallásos nevelés s ezek terjesztése a külső életben s a családi körben kell, hogy lefolytassa küzdelmét. Legyengült, sokszor elernszett (vagyonilag, lelkileg) lelkészeinknek szolgáljon biztatóul, buzdításul a missionáriusok nehéz munkássága, kik a térítést, Irásterjesztést vadnépek közt és vad vidékeken végzik, hol sokszor védelem nélkül állanak és ismeretlen nyelvet kell elsajátítaniok nyelvtan és szótár nélkül s legtöbbször gyalog kell járniok ismeretlen tájakon, utakon. Tudok olyan Istentiszteletről Madagaskárban, hol a francia ref. misszió pap a látogató angol lelkész szavait 2000 hallgató előtt portugál nyelven tolmácsolta, sem a lelkész, sem a gyülekezet nem beszélvén egymás nyelvét. Hol vannak tőlünk e leirhatatlan nehézségek, retentő távolságok az egyházak között s milyen fejletlen fokon áll belmissziói tevékenységünk. Sok reményt nyújtanak lelkészeink elismerésre méltó törekvései. Ennek támogatására hozok nyilvánosságra több cikket a „The Bible in The World” című értékes kis havi folyóirathól.

A Biblia hatalmas prédikátor, sok lelket hódít meg az Ur birodalma számára. A művelt Afrikainknak igen sok könyv áll rendelkezésükre s mégis legjobban kedvelik és olvassák a Bibliát és semmivel sem lehet azt helyettesíteni. Azok, akik nemrégén jutottak ki a pogányságból, nem nem is gondolnak más könyv olvasására, mint a Biblia, mely az ő erősségük. Gyakran olvassák és egyre erősebb keresztyének lesznek. [Habor-gane. Pretoria].

Egyedül az állandó és szorgalmas írástudományozásban képesek a benszüllöttek megtalálni megváltásukat s erős hívőkké válni. Sok nem lesz hithű, mert nem hordja magával az új

szövetséget.*) A legjobb benszüllött keresztyének azok, akik ifjú koruk elejétől a Bibliaolvasás és magyarázat útján fejlődtek a keresztyénségben, míg a későbbiek nem mutatnak olyan mély fogékonyságot és haladást a keresztyén emberiséggé iránt. [Halstead. Benoni.]

Hogy a Biblia a legbatalmasabb eszköz a délafrikai benszüllöttek lelki felvilágosítására s hogy több intelligens tevékenységre és nemes eszmékre ösztönzi őket, afelől egy miszionáriusnak sincs kétsége, aki apostoli működést fejtett ki a törzsek között. [Baker. Transvaal.]

A pogányok számára, kik olvassák és hallgatják a szentírást egy egészen új világ nyílik meg és a pogányok jobban vonzódnak a Bibliaolvasáshoz, mint a már keresztyén szülőktől származók. Az áttért pogányoknak a szentírás újdonság, amelyet folytonosan olvasnak. Azonban vannak olyan keresztyén benszüllöttek is, akiknek a Bibliaolvasás a legkedvesebb szórakozásuk. Ezt illusztrálja az a tény, hogy ha ilyen benszüllöttek elhagyják szülőfalujokat, hogy a városban keressenek megélhetést, nem hagyják el Bibliájukat és nagy gonddal viselik mindig maguknál. A többé-kevésbé művelt benszüllötteknél adható el a legtöbb Biblia, mert különös hajlammal és szeretettel viseltetnek iránta s előnybe részesítik azon sok és jó könyvek felett, melyek ma már számtalan példányban állnak rendelkezésükre. [Henry Cotton. Natal.]

A szentírás tanulmányozásának hatása a benszüllöttek általános emberi, észbeli, erkölcsi és fizikai felemelkedtségében nyilatkozik meg. A Biblia eredeti anyanyelvükön kimondhatatlan áldás Délafrika népeire. Mivel ez a legelső könyv, melyet átoolvassanak és folytonosan olvasgatnak, még akkor alakítja át gondolat és érzelmi világukat, sőt életüket, mielőtt más szellemszegény vagy erkölcstelen irodalmi termékek rohannák meg felfogásukat és szívöket. Mit tehetnénk mi missionáriusok — kiált fel — Biblia fordítások és a Biblia-Terjesztő Társulat nélkül. [Mc Dougall. Johannesburg.]

A szentírás tanulmányozása a benszüllötteknél elsősorban megváltozott életmódjukban nyilvánul meg. Az Istenség új fogalmát nyerik az írásból. A szeretet és Istenség kapcsolata új fo-

*) Örömmel kell itt felemlíteni egyházmegyénk egyik kiváló missziói képességű lelkészét, ki állandóan zsebében hordja, kis ujszövetségét és olvassa, terjeszti minden alkalommal. Egy ízben találkozott kirándulása alatt egy román pásztor fiúval, aki szintén az ujszövetséget olvasta. Bár akkor még nem tudott románul, de felváltva mutogatták kedvenc helyeiket az Írásban s így több órán át társalogtak egymással, közös nyelv ismeret nélkül. Méltó a nagy külföldi misszió lelkészek mellé sorolni.

galmat tár fel előttük, mert ennek előtte a félelem volt az Istenség főjellege, mely őket a kiengesztelésre [áldozat] indította. Az új fogalom megtanította őket, hogy „a tökéletes szeretet ki-zárja a félelmet.” A szeretetnek ezen új megnyilatkozásával [az Isten iránt való és az Istennek ő iránta való szeretet] a bűnnek egy új fogalma támad bennük. Ők nem voltak morális érzék nélkül valók, mégis cselekedetük morális, vagy immoralis volta a lehetőség kérdése volt. A bűn és kereszt közötti fogalmi viszony új kiinduló pont számukra, mely őket mint bűnösöket arra indítja, hogy az Úr kegyelmét keressék. Ez további új vonatkozásba hozza embertársaival. Ő tudja, mit jelent gyűlölködni a gyűlöltel-
kel s ezt ki kell ostonnal üzni a vérből. Eljutott hozzájuk a nagy mester szava: „Új pa-rancsot oltok belétek: szeressétek egymást.” Ez teszi lehetővé, hogy az egymást különben gyűlölő Matabele és Mashona ugyanegy Urasztala elé térdel, egymást megbecsülve az Urban. Ugyan-ezen hatás nyilatkozik meg otthonában: a feleség új helyzetet foglal el képzeletében. [Stanlake. Rhodézia.]

Befejezéstül ideiktatom a Biblia igazi használatára írott azon imának fordítását, melyet az 1578-ban nyomtatott genfi angol nyelvű Biblia első lapján találtak:

„Oh boldogságos Isten, legkegyesebb Atyánk, ki kegyelmedben megajándékoztál bennünket a te szent bírodalmaid gazdag és értékes ékszereivel. Oltalmaz bennünket a te szentlelked által, amely légyen bérva szívünk mélyén örök kegyelmed által. Változtass át és ujíts meg bennünket a te képmásodra. Alapítsd meg és építsd fel bennünk a te szent fiad templomát. Növeld meg és szenteld meg lelkünkben az égi erényeket. Ajándékozz meg mindezekkel oh égi Atyánk a Jézus Krisztusért. Ámen.

Dr Balogh Ernő.

Akiket hazahivott az Ur.

Szabó Lajos amaci lelkész, élete 51-ik, lelkipásztorsága 24-ik évében dec. 21-én elhunyt. Técsőn született 1875-ben. Tanulmányait Debrecenben végezte. Segédlelkész volt 1 évig Nagybányán. Onnan hívták meg Nagytarnára rendes lelkésznek, ahol 21 évig lelkészkedett. Ezelőtt 3 évvel foglalta el az amaci lelkészi állást, amelyet bekövetkezett haláláig még betegen is nagy hűséggel töltött be. 1901-ben nősült. Házasságát az Isten 8 gyermekkel áldotta meg, akik most teljesen gyámol nélkül maradtak. Temetése dec. 24-én ment végbe Amacon az egész község őszinte részvéte mellett. A gyászszertartást Orosz Ernő

hiripi és Boros Jenő szatmári lelkészek végezték. Benne az Urnak egy egyszerű, de hűséges szolgálója költözött el közülünk. A hazahívó halál nemcsak gyászba borította, hanem nyomorúságba is döntötte az itt maradt nagy, árva családot. A kis parochián szomorú karácsonyt értek, de elénk mered a kérdés: hány lesz még sokkal szomorubb, mikor majd a parochia sem ad védelmet és végkép elfogy a még egyideig meglevő mindennapi kenyér. Legyen memento e kiáltó példa mindnyájunk előtt és tegyünk meg úgy minden késlekedő egyházmegyében, mint az egész kerületben mindent a nyomorúság szerencsétlen eljegyzettjeiért: a papi özvegyekért és árvákért.

Irodalom

Énekeskönyv

magyar reformátusok használatára. A királyhágómelléki református egyházkerület által kötelező használatra megállapított kiadás. Kapható Béres Károly könyvnyomdájában Nagyváradon. Ára 60 lei. Megjelent a legújabb énekeskönyv, mely egészen a mienk. Mienk mert kerületünk kiadása és mert itt jelent meg, kerületünk központjában: Nagyváradon. A szükség hozta létre, mert a debreceni példányok már nagyon fogytán vannak, de azért egyáltalán nem szükségkiadás. Sőt elmondhatjuk, hogy mindenképpen sikerült, tökéletes munka. Tartalmilag teljesen azonos a zsinat által megállapított énekeskönyv szövegével, amint azok nálunk forgalomba kerültek, csak annyiban különbözik, hogy kotta nélkül jelent meg, de úgy az iskolai, mint a templomi használatban könnyen nélkülözhetjük és így jelentékenyen olcsóbb.

Külső kiállítás tekintetében azonban jóval felülmulja a Debrecenit. Kisebb, kedves, zsebkíadás, erős, csinos vászon kötésben, szép aranykehellyel, márvány metszéssel. Teljesen új betűkkel készült, nyomása szép tiszta és kisebb betűi dacára is egészen jól olvasható. Büszke lehet Béres Károly e munkájára, melyen meglátszik, hogy nagy szeretettel foglalkozott vele, mint nyomdájának legtöbb áldást osztó termékével.

A nagyobb, ciceró betűs kiadás a tavasszal jelenik meg s az első után jó reménységgel várjuk.

Lelkészi Szolgálati Napló. Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda vállalata ez év Karácsonyára egy igen érdekes és értékes újdonsággal lép az egyházi könyvpiacra. Ez lesz az új Lelkészi Szolgálati Napló. Uray Sándor debreceni református lelkész, egyh. m. tanácsbíró s debreceni lelkésztestületi moderator szerkesztésében, ki 20 éves

papi működése s azalatt állandó naplóvezetése tanulságai alapján szerkesztette meg, igen praktikus és tetszetős formában a Naplót. Alakja ötös kvárt forma: a következő rovatokkal: 1. Napok bejegyzése. 2. Liturgiális és templomi szolgálatok, a használt textus megjelölésével. 3. Belmiszsió. Cura pastoralis. Katekhezis. 4. Contemplatio. Bibliatanulmány. Irodalmi tevékenység. 5. Adminisztratio. 6. Megjegyzések és előjegyzések. — A tartós és tetszetős, kemény fedélbe foglalt Napló címlapja után Előszó és használati útmutatás foglaltatik; a végén pedig tiszta lapok vannak az évvégi összefoglalás céljaira. — A Lelkeszi Szolgálati Naplót a debreceni református egyház-megye újévtől kötelező használatra máris elfogadta; példáját remélhetőleg országszerte követni fogják. Az egy évre szóló napló ára 50 ezer korona, azaz 4 pengő lesz s azonnal megrendelhető a Méliusz könyvkereskedésben Debrecen, Piacutca 26.

Egyházi hírek

Harangavatási ünnepély. Az aradmegyei vadászi ref. egyház folyó év november hó 17-én hozatta el Gyorokról, Biszák József harangöntő által készített 3 új harangját. Erre a napra ünnepi díszet öltött az egész község. Az érkező harangokat lovas legények kísérték be a falu határából, majd beljebb fehér ruhás leányok serege virágok és koszorúk tömegével borította el a harangokat hozó kocsikat. A község végső házainál a presbyterium és vele nagy néptömeg várta az érkezést, amely megtörténvén, a nép nevében Vágó Sándor magtárgondnok mondott üdvözlő beszédet. Isten áldását kérvén a várva-várt új harangokra. Majd megindult a menet, amely a templomhoz való érkezésig nőttön nőtt. A templomnál Vass Jenő református lelkész mondott szívből jövő és szívhez szóló imádságot, kérvén az áldások Istenét, hogy ne csak a népre, de a harangokra is terjessze ki kegyelmét, hogy századok hosszu során át intse, buzdítsa a gyülekezetet az Isten tiszteletére és az egyházhoz való ragaszkodásra. Nagy Sándor tanító vezetése alatt megszólalt ezután az iskolás növendékek kara, jól sikerült énekben magasztalván az Urat, akinek a harangokat is köszönheti a nép. Majd a harangok feltétele után való vasárnap, nov. 22-én volt a tulajdonképeni harangavatási ünnep dél előtti és délutáni istentisztelettel. A virágokkal és koszorúkkal gazdagon feldíszített templomban nem volt egy üres hely ami a szemet botránkoztatja volna. Dél előtt 9 órakor megszólaltak a harangok; remek összhangjukkal teljesen megnyerték a hívek tetszését. 10 órakor kezdődött az istentisztelet. Nagy palástos ref. lelkész vonult be ekkor a templomba. Az énekek elhangzása után Balogh Mátyás nagyzerindi lelkész ment fel a szószékre és mondott tartalmas, az új harangokra Isten áldását kérő szép imádságot. Majd a Nagy Sándor tanító által vezetett iskolás növendékek kara szerepelt egy szép, kétszólamú ének-

kel; ennek elhangzása után Unghváry Gyula tamáshidai lelkész mondott egy eszmékben gazdag, a harangok hivatását kifejező hatásos beszédet, amelynek végeztével szívhez szóló imádságban kérte az Isten áldását a népre, az egyházra és a harangokra. Ezután ismét egy sikerült kétszólamú ének következett, majd Vass Jenő helybeli lelkész közölte a hívekkel a harangok beszerzésének történetét. Ebből tudjuk meg, hogy a nagyharang 285 kgr. súlyú és „A” hangú, a középső 189 kgr. súlyú és „C” hangú, míg a kisharang, — amelyért 15,000 Lei erejéig egyháza és népe érdekében maga a lelkész állt jót — 77 kgr. és „F” hangú. A nagyharangot az egyház öntette, a középsőt pedig a hívek közadakozásból, az Isten dicsőségére. A harangok szép kiállítása, összhangja és messzire hangzása méltó tisztelettel szolgálhatnak az Istennek, míg másrésztől dicsérik a Biszák-céget, aki azokat kiállította. Most készült el a vasállvány is, mely a harangokat tartja, szintén sikerült munka és évszázadokra szóló alkotás. Még ezután pár énekszám következett s a délelőtti istentisztelet 12 órakor véget ért. A harangok történetének közlései különösen pedig a lelkész jótállása, igen mély hatást váltott ki a lelkekben, egymásután hangzottak el a fogadkozások, hogy ezért hálával tartoznak a lelkésznek és nem hagyják őt a teherrel, magukra vállalják, mert jól tudja még a magyar nép, hogy mi a tisztesség. Egyben kérték a lelkészt, hogy vezesse a népet továbbra is úgy, mint eddig tette. Délben a vendégek tiszteletére rendezett köz-ebéden, hol románok is résztvettek, több szép felköszöntő hangzott el úgy református, mint görögkeleti részről egyaránt. A délutáni istentiszteleten, az énekszámok elhangzása után, Szűcs Antal mezőbaji lelkész hirdette az Ur igéjét és tartott egy szép buzdító beszédet a gyülekezethez, hogy egyházát, iskoláját és magyar voltát soha el ne hagyja, majd égfelé szárnyaló imádságban kérte az Ur áldását a vadászi ref. egyházra és az áldozatot hozó népre. Ezután egy kétszólamú ének következett, majd 4 ifju szavalata után Vass Jenő helybeli lelkész bezáró beszéde, amelyben lelkére köti a gyülekezetnek az Isten dicséretét, az egyházhoz való ragaszkodást és a jócselekedetek gyakorlását. Lélekre ható beszéde után egy énekkel az isteni-tisztelet véget ért. Este bál volt, amelynek jövedelme szintén a harangok árának fedezetére fordított.

Harangszentelés Gálospetrin. A gálospetri ref. egyhá új harangja fényes bizonyítás, hogy mily csoda dologra képes a hívek áldozatkész hite: 92.000 Leit adott össze e 760 lelket számoló buzgó gyülekezet közadakozás útján, hogy új harangot csináltasson. Az érmihályfalvai állomásról virágfűzéses fehér ruhásleányoktól kísért lovaslegény bandérium vezetése alatt álló kocsisorral boldogan vitték haza a gálospetri-i hívek felvirágozott 550 kg. súlyú harangjukat, melyet lélekemelő szép ünnepség keretében avatott fel. Végh József esperes Isten adta ékes szóásával gyönyörű imádságával 1925. okt. 25-én, a Gálospetribe messze környékből összesereglett buzgó hívek és Molnár József értarcsai, Laczák Dezső éradonyi, Szathmáry Károly érsemjéni, Hegedűs Albert szalacsi, Cs. Nagy Dániel ottományi, Orosz

Lajos érkeserüi lelkészek részvételével. Ezt követte Bartha Ilonka urleány nagyhatással előadott szavalata Egei István lelkész: „Megérkeztem” c. költeménye, melynek elhangzása után fehérruhás lányok szép, meleg hittől sugárzó mondások közben koszorúzták meg a harangot. A kegyelmes szívű jó petri i ref. asszonyok teleaggatták sok szebbnél-szebben szövött kendőkkel, ruhákkal így felékesítve, buzgón felzendülő ének után felvonva megkondukt az új harang, hogy hívja Isten dicsőítésére az Urházába a hiveket Hegedüs Albert a szalacsi ref. hívek ékesszavu lelkésze Ef. 4, 1—2. versek alapján gazdag gondolatokkal ékes lelkésítő, példákkel bővelkedő prédikációt tartott. Gyönyöri kifejezésekkel vázolta az igazi keresztyénséget, melynek ismertető jelei az Isten és felebaráti szeretet, minek a hűséges betöltésére szívet-lelket meggyőző példákkel lelkésített mindnyájunkat. E lelkes prédikáció után Takács Zsigmond lelkész mondta el a harangcsináltatás történetét és örömtől sugárzó arccal jelentette, hogy egyháza minden hiveinek nevet fel kellene most kettő kivételével olvasnia, mert mindenki adott a harangra önként nemes jószíve sugallatát követve, de ő e hosszú névsor helyett csak egy rövid alapító-levelet olvas fel most, melyet azóta kapott a gálospetrii egyház. A nemesszívű Pap Erzsébet 50.000 Leit, azaz Ötvenezer Leit fizetett be az egyház pénztárába, hogy annak kamata, felerészben az egyház közszükségleteire, felerészben a lelkész és tanító javadalmazására fordítsanak. Ilyen örömhír közlése után szíves szavakkal üdvözölte nt. Esperes urat akire Isten országa érdekében kifejtett működésére Isten áldását kérte... Könnybe lábbadt mindnyájunk szeme s lelkünk mélyéből az a gondolat tört elő, hogy e jótettekben gazdag nyáját Istenről megáldott lelkü „jó pásztor” vezeti... Vezesse is még sok számos széptettektől gazdag éveken keresztül! Takács Zsigmond áldozatkész hiveinek jótettekben gazdag voltáról szóló jelentését Végh József esperes ur szép beszéddel méltatta s a gálospetrii híveket továbbra is az Isten. egyház-és emberszeretet útján való járásra buzdítva gyönyörű kifejezésekkel áldotta meg a gálospetrii híveket s a mélyen megilletődött gyülekezetet, amely buzgón énekelte: „Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás... A szentek Urának legyen örök magasztalás!... mert mindezért egyes egyedül Istené legyen a dicsőség!” A harangszentelés ünnepélyét a délutáni isteniszteleten Laczák Dezső éradoyni lelkész szövegű, tanulságokban gazdag biblia magyarázata Ezek. 37, 1—7. versei alapján, majd Cs. Nagy Dániel ottományi lelkész jól felfogott történelmi tényekkel, tanulságokkal gazdag vallásos előadása után Orosz Lajos érkeserüi lelkész helyes felfogással, mesterien előadott szép szavalata követte s végül buzgó éneklés zárta be. Délutáni istenisztelet után, a messze környékből jött vendégek és a gálospetrii hívek szívökből e feledhetetlenül szépen töltött nap emlékével tértek haza. Laczák Dezső.

Okleveles tanítónő, aki az 1925-ik évben Nagyenyedén végzett, megfelelő állást keres vasut mentén. Érdeklődésekre felvilágosítást ad a szatmári Rákóczi-ut 8. sz. lelkészi hivatal. [1—3].

A „**Munkáért díjak**” c. daloskönyv előfizetési ívét a gyűjtők szíveskedjenek jan. 15-ig a nagykarolyi lelkészi hivatalhoz visszaküldeni.

Szerkesztői üzenetek...

Az újszertendőben munkatársainknak és előfizetőinknek minden jót kívánunk. Isten áldása legyen mindnyájukon!

Hivatalos rész.

1286—1925.

Pályázat

a belényessonkolyosi lelkészi állásra.

Javadalom: 1. Lakás kerttel. 2. 4 1/2 hold szántó-föld. 3. 12 köbméter tűzifa. 4. 540, azaz ötszáznegyven Lei készpénz. 5. 40 köböl (120 literével) termény. — fele tiszta buza, fele szemes tengeri, utólagosan fizetve. 6. Állami fizetéskiegészítés. 7. Stóla, az egyházkerület megállapítása szerint.

Kötelesség: A lelkészi teendők végzése, az állami iskolában a hittan és ének tanítása a megszabott heti órákon. A vasárnapi iskola vezetése. A jánosfalvai felügyelő-lelkészi teendők végzése, melyért külön megállapítandó díjazás jár. Pályázni kívánók okmányokkal felszerelt kérvényeiket ezen hirdeteménnek az „Egyházi és Iskolai Szemle”-ben megjelenésétől számított 15 nap alatt Böszörményi Lajos espereshez, Szalonta—Nagyszalonta küldjék be. Az állás a választás megerősítése után azonnal elfoglalandó. Nagyvárad, 1925 december 8.

Csernák Béla,
egyház. főjegyző.

A közoktatásügyi minisztérium által kiadott REFORMA PROGRAMELŐR az elemi iskolákban kötelezett tanterv magyar fordítását a főjegyzői hivatal minden iskolafenntartó egyháznak megküldötte, amelynek árát (példányonként 42 Leit) az egyházközségek az egyházkerületi pénztárba küldjék be. Az iskolafenntartó egyházak annyi példányt kapnak, ahány tanítói állásuk van.

Pályázat.

A Craiudorolj—királydaróczi ref. egyház pályázatot hirdet kántortanító állásra.

Javadalom: 14 (Tizenegy) hold föld haszonélvezete, 30 (Harminc) köböl tiszta buza, mely mennyiséget az egyház állandóan biztosít évente. 2. Öt drb. legeltetési jog. Ha a legelő-ügyek rendezés folytán e jogot az egyház elveszíti; kántortanító e járulékra igényt nem támaszthat. 3. Lakbér évi Kettőezer Lei Jelenleg két szoba, konyhas lakás. 4. Az egyházkerület által megállapított kántori stóla.

Kötelességei: Ha az egyház felekezeti iskoláját megnyithatja, az összes osztályokban minden tárgyat tanterv szerint tanít. Addig is az állami isk.-ban a ref. vallásuaknak egyházi éneket tanít. A kántori teendőket állandóan végzi s egyházi énekkart vezet. Egyházépítő munkájában s vasárnapi iskolában lelkésznek segítségével lesz mindenkor és a lelkészt betegsége, elfoglaltsága esetén templomi szolgálatban helyettesíti. Egyházi jegyzőséget is ellátja.

Okleveles egyén hiány az állás az iskolai év végéig helyettes kántorral is betöltetik fenti fizetéssel. Pályázati kérvények ref. lelkészi hivatalhoz küldendőek 1926 január 31-ig.

Craiudarolj—Királydaróc. Presbiterium.

Pályázat.

A várasfenesi (Finis) református egyház pályázatot hirdet orgonista-kántortanítói állásra. Javadalom: 1. 2 szobás lakás, konyhával, kamarával, melléképületekkel és 459 □-öl kerttel. 2. 4 köből buza, 4 köből szemes tengeri. 3. 14 kat. hold és 989 □-öl szántó-föld, melynek adóját az egyház fizeti. 4. 2700 Lei készpénz, havonta előre fizetve. 5. 8 erdő és 8 legeltetési jog az urbéresei erdejében, illetve legelőjén. 6. Egyházi jegyzőségért 100 Lei. 7. Stóla.

Kötelességei a reábizott osztályok vezetése, ismétlődő iskola vezetése, kanonikus órákon és betegség vagy más akadályoztatás esetén lelkes helyettesítése, énekkar vezetése, segédkezés a vasárnapi iskola vezetésében. Egyházi jegyzőség. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 14 nap. Pályázati kérvények teljes felszereléssel és román vizsgát igazoló okmánnyal a Finis—Várasfenes — jud. Bihor — ref. lelkesi hivatalhoz küldendők. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó. Posta és vasútállomás helyben.

Presbitérium.

Pályázat.

Fugyivásárhelyi ref. egyházunk nyugdíjas tanítót óhajtana alkalmazni a kántori teendői végzésére. Javadalom megegyezés szerint. Tudakozódásra Konrád Géza ref. püspöki titkár ad felvilágosítást. Str. Iosif Vulcan 14, Oradea.

Pályázat.

Az érkeserüi ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet a megüresedett kántortanítói állásra.

1. Természetbeni lakás: 3 szoba, konyha, kamara, melléképületekkel, 300 □-kerttel.

2. 10 kat. h. 1438 □-föld természetben. 4 hold agrár által adott föld.

3. 1 vékás kenderföld.

4. Minden iskolásgyermek után 1 véka szemes tengeri [36 iskolaköteles].

5. 3 hold legelő haszonélvezete.

6. 7745 Lei készpénz és megfelelő korpótlék.

7. 6 köből gabona külön a kántorságért.

8. Stóla.

Erkeserü, 1925 november 10.

2—2

Orosz Lajos, református lelkes.

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődjé Ghioroc-on (Győrök, Nrad-megye)

a legjutányosabb árak mellett készít a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 15

harangot,

Megjelent és kapható a Királyhágómelléki Ref. Énekeskönyv

A legkényesebb igényt is kielégítő vászon kötésben

60 Lei

A m. t. Lelkes és Tanító uraknak 10 darabon felül

55 Lei

Az Énekeskönyv kapható nagyon szép kivitelű bőrkötésben, valódi aranyfűzővel is, ára: **180** Lei

Legszebb karácsonyi és újévi ajándék!

A szállítás csakis utánvétellel, vagy a rendelési összeg előzetes beküldése mellett történik, mivel az Énekeskönyv olcsó ára a legkisebb kamatvesztést sem bírja el. Csomagolásért a Bizottságilag megállapított 2% költség jön a számla összegéhez.

Nagybecsű megrendeléseit tisztelettel kéri

Béres Károly,

az Énekeskönyvek kiadója és bizományosa